

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за прво тромесечје 2016.

Мај 2016.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 12. априла 2016. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током првог тромесечја 2016. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у другом тромесечју 2016. године. Од укупно 30 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 28, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	4
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	5
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	8

Резиме

У Т1 2016. смањен је број банака које имају негативну перцепцију ризика. Кредитни стандарди за нове кредите привреди су привремено били пооштрени, али само у сегменту кредитирања великих предузећа. На привременост овог пооштравања указује и став банака да већ у Т2 очекују ублажавање стандарда чему ће, поред појефтињења извора кредита и конкуренције, допринети и позитивна очекивања по питању будуће економске активности. Кредитни услови за привреду су се побољшали, што се огледа и у смањењу каматних маржи и провизија и накнада, а најављено је и појефтињење кредита током Т2.

Према оцени банака, у Т1 је у односу на претходно тромесечје повећана тражња привреде за кредитима, при чему се и у Т2 очекује додатни раст тражње који ће бити вођени и потребом привреде за финансирањем капиталних инвестиција.

У Т1 су према оцени банака стандарди за укупне кредите становништву ублажени, иако су пооштрени за девизне стамбене кредите. Слично као и код кредита привреди банке су смањиле каматне марже и провизије и накнаде, док је мањи број њих повећао и највећу рочност кредита. Очекивања банка за Т2 указују на даље ублажавање стандарда за динарске кредите становништву, као и на додатно смањење каматних маржи.

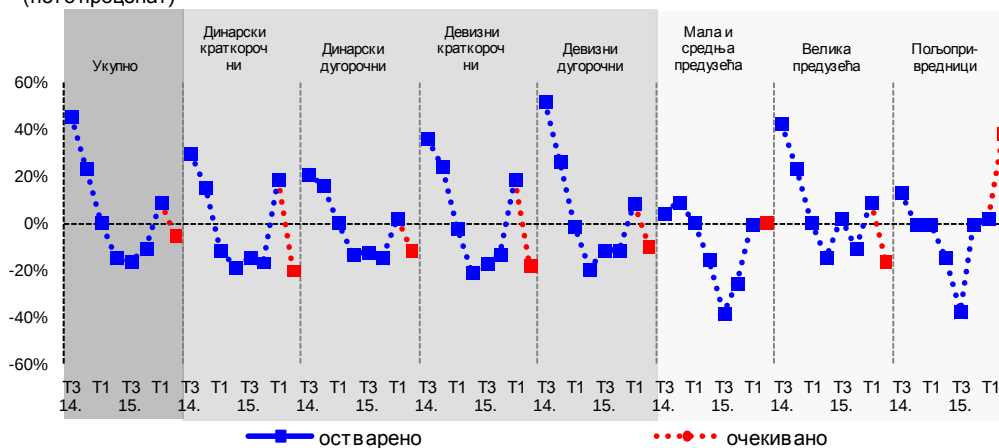
Према оцени банака, зараде и запосленост становништва су, након две године, дале позитиван допринос расту тражње током Т1 како за динарским, тако и за девизним стамбеним кредитима. У Т2 већи број банака очекује повећање тражње за девизним стамбеним кредитима, а нешто мањи број очекује раст тражње за динарским стамбеним кредитима.

Кредити привреди

Током Т1 2016. стандарди за новоодобрене кредите привреди су пооштрени, при чему се, посматрано по структури новоодобраних кредита, уочава да је пооштравања стандарда било једино на сегменту тржишта који се односи на велика предузећа, као и да је у већој мери било заступљено код краткорочних кредита.

Пооштравање стандарда у Т1 се може окарактерисати као привремено, пошто банке већ током Т2 очекују ублажавање стандарда. На тај начин ће се неутралисати негативан ефекат промене стандарда из првог тромесечја, и то како за укупне кредите привреди, тако и на сегмент који се односи на велика предузећа.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима
(нето проценат)

Извор: НБС.

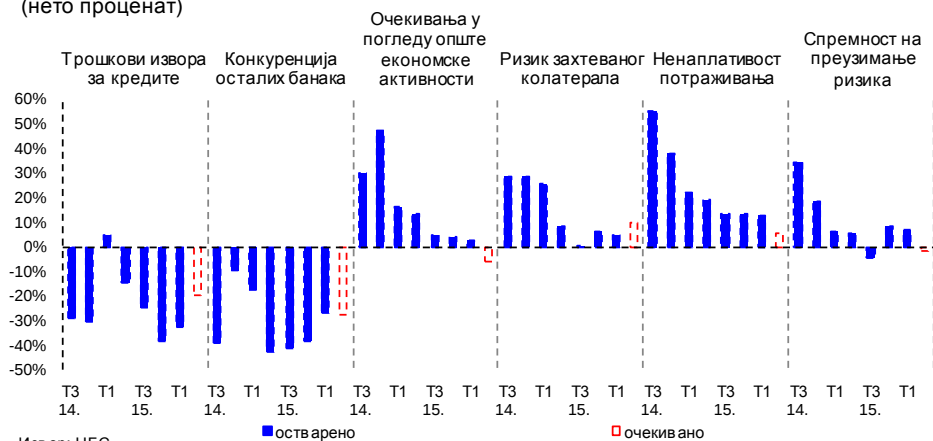
* Позитив на вредност у казу је на пооштравање кредитних стандарда, негатив на на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Према оцени банака, током Т1 су знатно више били заступљени фактори који су деловали у правцу ублажавања стандарда, а који се односе на трошкове извора кредита и конкуренцију. Са друге стране, перцепција и спремност на преузимање ризика банака деловали су у правцу пооштравања стандарда. Ипак, ови фактори су били заступљени код мањег броја банака у односу на претходна три тромесечја када су и кредитни стандарди ублажавани, што потврђује привремени карактер пооштравања стандарда у Т1.

Банке очекују да, као и у Т4, нижа цена извора за кредите и конкуренција допринесу ублажавању стандарда. Додатно, у правцу ублажавања ће утицати и позитивна очекивања банака по питању будуће економске активности.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

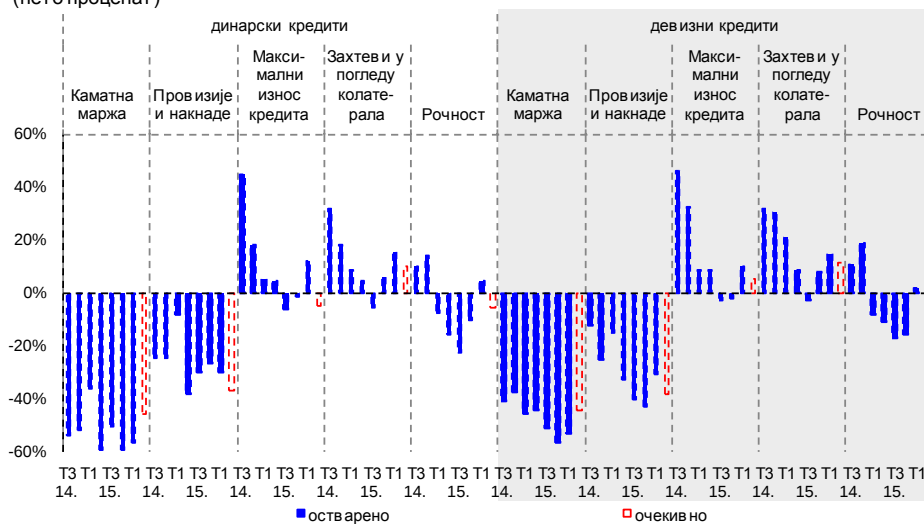
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поопштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора у блажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

У Т1 је настављен тренд смањења цене кредита, пошто је већина банака смањила каматне марже и провизије и накнаде, и то како на динарске, тако и на девизне кредите привреди. Остали услови, који се односе на највећи износ и рочност кредита и захтеве у погледу колатерала, поопштрени су код малог броја банака. Током Т2, банке очекују даље смањење цене кредита, а мањи број банака и повећање максималне рочности кредита, док ће поопштрени бити захтеви у погледу колатерала.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

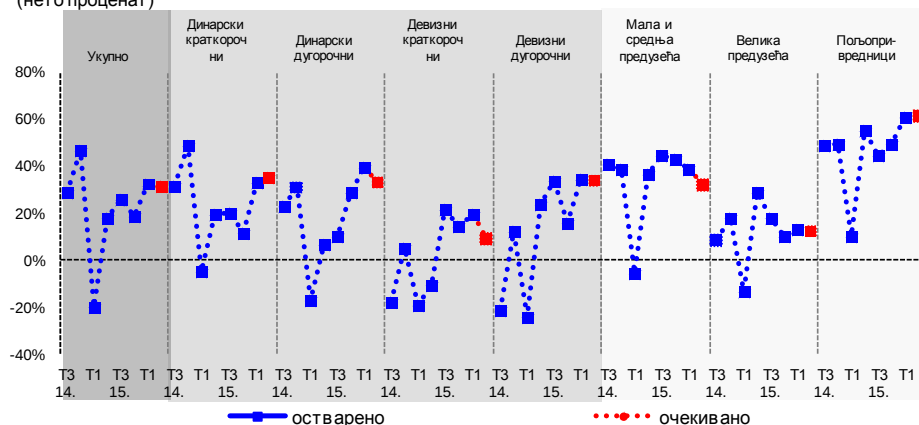
* Позитивна вредност указује на поопштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Према оцени банака, као и у претходна три тромесечја, и у Т1 је повећана тражња привреде за кредитима. Раст тражње је највише био заступљен од стране малих и средњих предузећа. Мишљења банака указују да се раст тражње дугује потреби привреде за обртним средствима, а код мањег броја банака и потребом за реструктурирањем постојећих обавеза.

У Т2 банке очекују додатни раст тражње за свим врстама кредита, који ће у већој мери бити вођен потребом привреде за ликвидношћу и обртним средствима. Банке истичу и да ће финансирање капиталних инвестиција позитивно утицати на раст тражње у Т2, што је у складу са позитивном перцепцијом будуће економске активности.

Промена тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

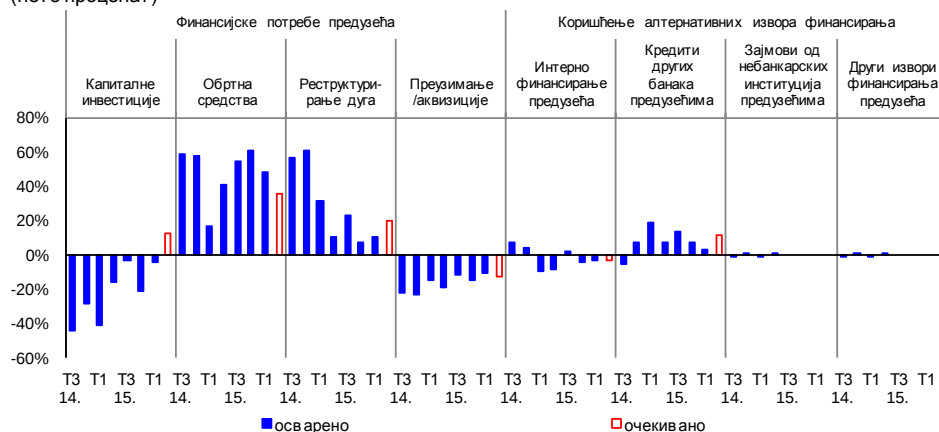

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима
(нето проценат)

Извор: НБС.

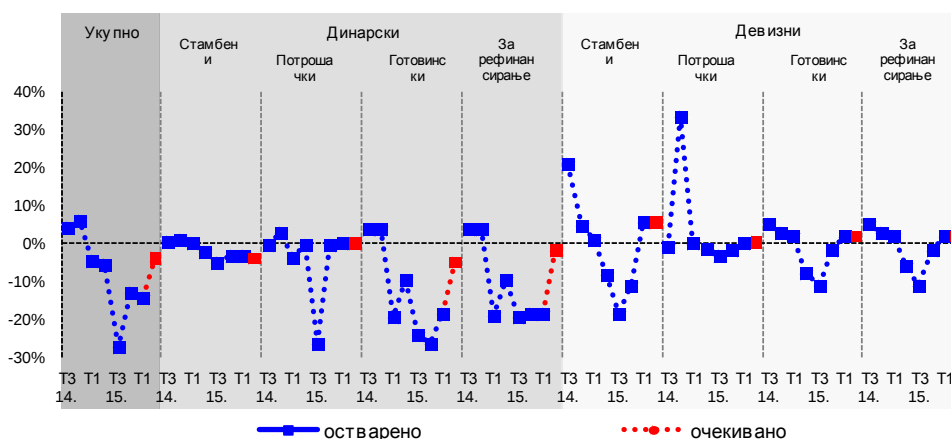
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Кредити становништву

Банке су током T1 2016. ублажиле кредитне стандарде за новоодобрене кредите становништву. Стандарди су ублажени за најзаступљеније новоодобрене кредите становништву - динарске готовинске и кредите за рефинансирање, док су за остале категорије кредита стандарди углавном остали непромењени - изузев за девизне стамбене кредите код којих су пооштрени. Током T2 нешто мањи број банака у односу на T1 очекују даље ублажавање стандарда за динарске кредите становништву, док се очекује додатно пооштравање стандарда за девизне стамбене кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву
(нето проценат)

Извор: НБС.

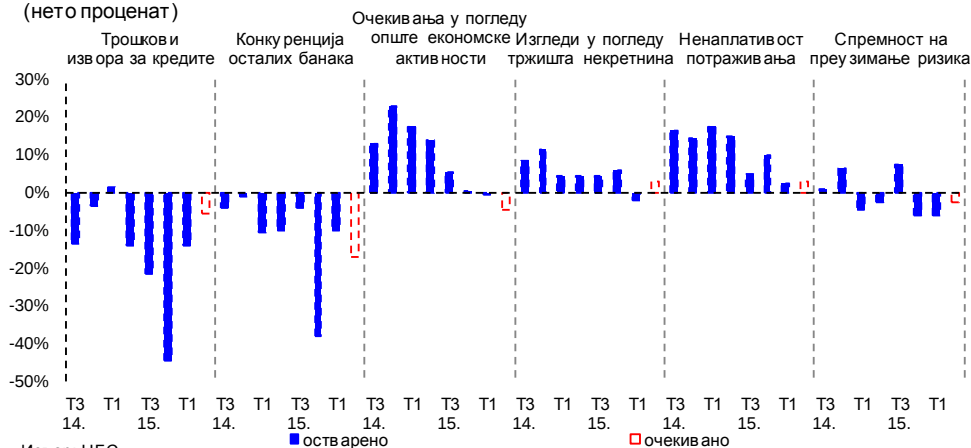
* Позитивна вредност указује на пооштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

На ублажавање кредитних стандарда за кредите становништву утицали су смањење трошкова извора за кредите и конкуренција у банкарском сектору. Банке указују да је конкуренција банака знатно мање изражена на девизном у односу на динарски сегмент тржишта кредита становништву, док је утицај осталих фактора на промену стандарда углавном био неутралан.

Током T2, банке очекују даље смањење цене извора кредитне активности. Као и код кредита привреди, у T2 преовладава оцена банака да ће будућа економска активност деловати у правцу ублажавања кредитних стандарда.

(нето проценат)

ИЗБОР: НБС.

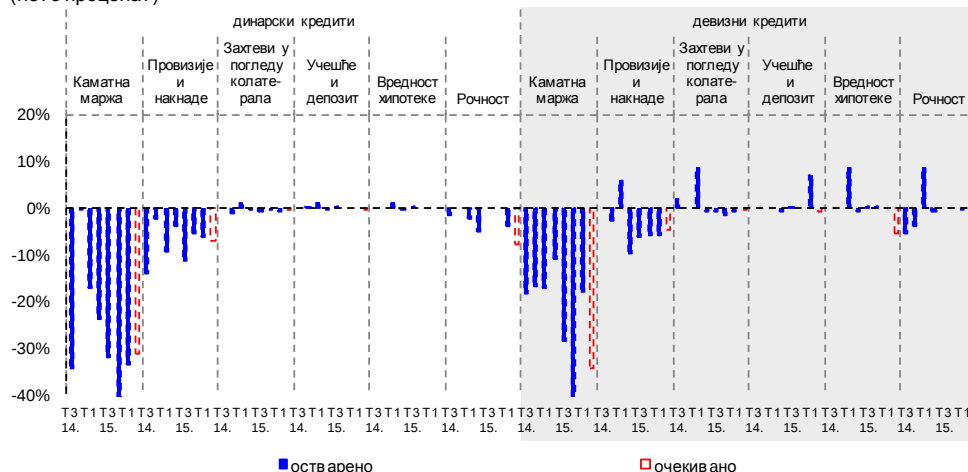
* Позитивна на вредност укажује на допринос датог фактора пооштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графикonима није приказан интeзитeт промeнe.

Услови за новоодobreне кредите становништву током Т1 су ублажени и то првенствено они који се односе на цену кредита - каматна маржа, а у мањој мери и провизије и накнаде. Остали услови под којим су одобравани кредити становништву су углавном остали непромењени изузев најдуже рочности динарских кредита која је повећана код мањег броја банака. Банке су истакле да је и током Т2 вероватно даље смањење каматних маржи.

Промена услова за одобравање кредита становништву

(нет о проценат)

ИЗБОР: НБС.

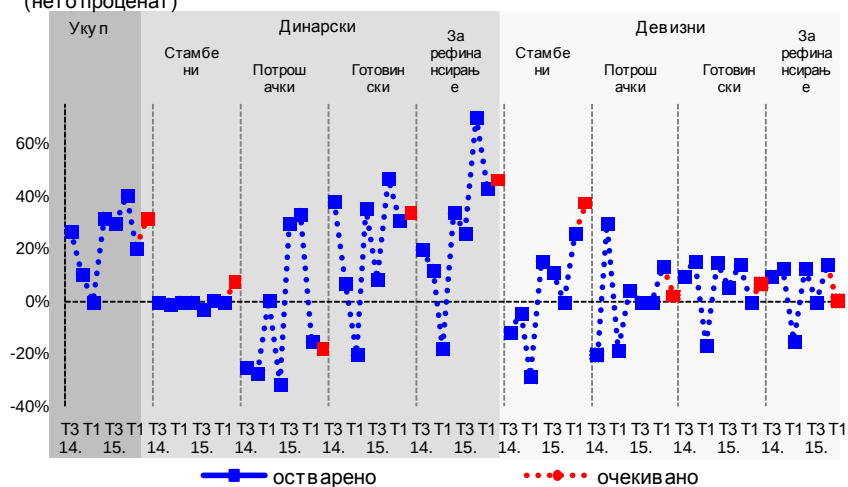
* Позитивна вредност указује на поощравање у слова, негативна на ублажавање у слова.

** На графикonима није приказан интезитет промене.

Тражња становништва за кредитима је према оцени банака повећана током Т1 2016. и то како за динарским готовинским кредитима, тако и за девизним стамбеним кредитима. На то указује и мишљење банака да раст тражње проистиче из потребе становништва за рефинансирањем постојећих кредита, али и за куповином некретности. Такође, банке су оцениле да су зараде и запосленост, по први пут у последње две године, деловале у правцу повећање тражње, што појачава позитивна очекивања банака по питању будуће економске активности.

Током Т2 банке очекују даљи раст тражње, при чему је значајно повећан број банака које очекују повећање тражње за стамбеним кредитима. се Повећан је и број банака који очекује раст тражње за динарским стамбеним кредитима, што се пре свега може повезати са значајним смањењем каматних стопа и маржи у претходном периоду.

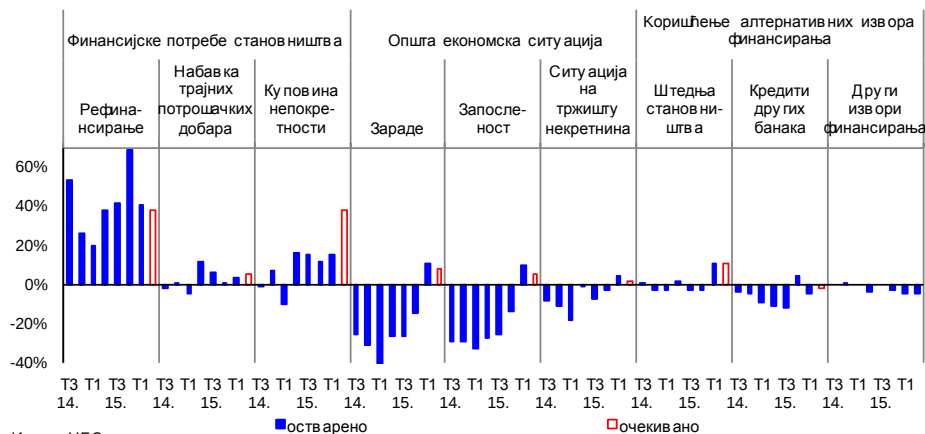
Промена тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.